

สรุปผลการสัมมนา
“ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม :
สังคมได้อะไร?”

จัดทำโดย

คณะกรรมการการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

จัดทำโดย

คณะกรรมการจัดการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๖

คำนำ

นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ จำนวน ๑๐ ฉบับ โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อเตรียมเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นว่าร่างกฎหมายตามนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีโครงสร้างกฎหมายที่ซับซ้อน มีผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน และเตรียมความพร้อม ต่อกระบวนการร่างกฎหมายดังกล่าว จึงได้จัดสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร ?” เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำสรุปผลการสัมมนาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

คณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในการศึกษาประเด็น “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy)”

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
- สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”	๑
- พิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”	๒
- การอภิปราย เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”	๖
- เปิดเวทีรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา	๒๘
- สรุปประเด็นการสัมมนา	๓๕

ภาคผนวก

- รายชื่อคณะกรรมการจัดการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ
- รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการ
- รายชื่อคณะอนุกรรมการ

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

จัดโดย คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘

ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

.....

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้จัดสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?” เมื่อวันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยนายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนา

นางสาววันทนีย์ พันธชาติ อนุกรรมการกิจการคนพิการ
กล่าวรายงานการสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

ขอบคุณท่านประธานคณะกรรมการ
สังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ
และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้
กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการ
สัมมนา และได้กล่าวถึงหลักการ เหตุผล และ
วัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนาในครั้งนี้ว่า

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนา
เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ รวมทั้ง ๑๐ ฉบับ ภายใต้นโยบายดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) ร่างกฎหมายเหล่านี้ อยู่ระหว่างการ
พิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
พิจารณา ก่อนนำร่างกฎหมายดังกล่าวเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เพื่อพิจารณาประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป ได้แก่

- ๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ....
- ๒) ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....
- ๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
(ฉบับที่..) พ.ศ. ....
- ๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

- ๕) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....
- ๖) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....
- ๗) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. ....
- ๘) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ....
- ๙) ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....
- ๑๐) ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมของกฎหมายภายในประเทศให้สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้จัดสัมมนาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นเวทีสร้างความเข้าใจร่วมกันของทุกภาคส่วนในการติดตามผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายตามนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในมิติด้านสังคม และเพื่อระดมความเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนต่อร่างกฎหมายตามนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในมิติด้านสังคม เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณา ร่างกฎหมาย และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสะท้อนความคิดเห็น ประเด็นข้อห่วงใยและข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์

ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กล่าวเปิดการสัมมนา เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

สื่อสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สื่อสารสนเทศเพื่อความยั่งยืน และ สื่อสารสนเทศเพื่อความทันสมัย หากมองดูผิวเผินแล้วอาจทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความเข้าใจได้ง่ายเพราะว่าในรูปของสื่อขั้นพื้นฐานต่าง ๆ อาทิ โทรศัพท์ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้งานอุปกรณ์ดังกล่าวมีจำนวนแพร่หลายมากขึ้น แต่หากมอง ในเชิงลึกแล้ว จะเห็นได้ว่า เรื่องดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นเรื่องสำคัญและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และยังพบว่า ร่างกฎหมาย ทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่เสนอผ่านคณะรัฐมนตรี ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา และกำลังจะเสนอเข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา

ซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง และร่างกฎหมายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารอันเป็นส่วนตัวของประชาชน มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากความขัดแย้งของสื่อต่าง ๆ มีผลกระทบอันเกิดจากสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการศึกษาของประเทศซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ในทางสังคมลดลง และมีผลกระทบต่อมุมมองของบุคคลที่ทำงานในเชิงสังคม ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... ในเชิงเศรษฐกิจย่อมเป็นที่น่าพอใจหากมีการตรากฎหมายดังกล่าวขึ้น จะทำให้การสื่อสารทางด้านเศรษฐกิจเป็นไปด้วยความรวดเร็วและทันสมัย ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์และเป็นการเตรียมความพร้อมต่อกระบวนการร่างกฎหมายดังกล่าว คณะกรรมการจึงเห็นควรจัดโครงการสัมมนาขึ้นในครั้งนี้

การอภิปราย เรื่อง “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?”

วิทยากรร่วมอภิปราย :

๑. ดร.ภาสกร ประถมบุตร ผู้อำนวยการโปรแกรมวิจัยนวัตกรรมบริการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๒. นางสุรางคณา วายุภาพ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
๓. นายดิศทัต ใตตระกิตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๔. นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล ประธานมูลนิธิเพื่ออินเทอร์เน็ตและวัฒนธรรมพลเมือง

ดำเนินการอภิปราย :

นายมนเชียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะกรรมการกิจการคนพิการ

นายสมเกียรติ บัญญัติ รองประธาน
คณะกรรมการการสังคมฯ คนที่หนึ่ง
และประธานคณะกรรมการกิจการ
คนพิการ :

**คำว่า “ดิจิทัล” กับบุคคล
ในสังคมไทยทั้งที่สามารถและ
ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ยังมีความไม่เข้าใจอยู่มากขณะนี้มีการ
นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(Information and Communication Technology : ICT) มาใช้ให้เกิด
ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ตามแนวนโยบายของรัฐบาล แต่ใน
ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะนำงบประมาณไปลงทุนด้านเศรษฐกิจดิจิทัล
(Digital Economy) มากกว่าภาคประชาสังคมจะเห็นได้ว่า **ในอดีตที่ผ่านมา
ได้มีการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับเรื่องสังคมสารสนเทศและเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อคนพิการที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและสามารถใช้ประโยชน์
ได้ร่วมกัน****

ประเทศไทยได้มีโอกาสเข้าร่วมการประชุมสุดยอดสมาคม
สารสนเทศทั่วโลก ครั้งที่ ๑ (World Summit on the Information
Society - WSIS II ค.ศ. ๒๐๐๓) ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และการ
ประชุมสุดยอดสมาคมสารสนเทศทั่วโลก ครั้งที่ ๒ (World Summit on
the Information Society - WSIS II ค.ศ. ๒๐๐๕) ณ สาธารณรัฐตุนิเซีย
ในขณะเดียวกันเป็นช่วงของ การยกร่างกฎหมายลำดับรองของรัฐธรรมนูญ
พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าด้วยเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศโดยมี

เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมสารสนเทศสำหรับทุกคน (*Inclusive Information Society*) ประเทศไทยได้เสนอถ้อยคำที่ได้รับการบันทึกไว้ในเนื้อหาการประชุมในครั้งนั้นด้วย อาทิ คำว่า “*Universal Design : UD*” ซึ่งหมายความว่า การออกแบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เพื่อมุ่งให้สังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากสังคมสารสนเทศ หลังจากการประชุมในครั้งนั้น สิ่งหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและมีอิทธิพลต่อสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อาทิ การบริหารจัดการอินเทอร์เน็ต (Internet Government) ความมั่นคงปลอดภัยในโลกของไซเบอร์ (Cyber Security)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปสื่อโดยมีการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้น เพื่อให้ทันกับกระแสของสังคมโลก

ปี ๒๕๕๐ ภาคประชาสังคมได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปสื่อโดยมุ่งประเด็น การใช้สื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพราะฉะนั้น การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และการแยกอำนาจของ กสทช. ออกมาจากโครงสร้างทางการเมือง เป็นทิศทางที่สังคมไทยกำลังปรับตัวเพื่อจะรับมือกับสิ่งเหล่านั้น การเกิดกองทุน

วิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Universal Service Obligation : USO) ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ดร.ภาสกร ประถมบุตร

ผู้อำนวยการโปรแกรมวิจัยนวัตกรรม
การบริการของสำนักงานพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ :

ความพร้อมของประเทศไทย
ในการเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล
พิจารณาได้จากการสรุปอันดับการ
พัฒนา ICT ของประเทศไทยเชิงเปรียบเทียบ (Digital Economy Ranking
(๒๐๑๐) – EIU) จาก ๗๐ ประเทศ ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๔๙ ซึ่งจัดอยู่ใน
อันดับที่ไม่ดี ดังนั้น จะเห็นได้ว่า *ประเทศไทยจะมีความพร้อมหรือไม่พร้อมในด้าน
การเชื่อมต่อเครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี หรือมีความ
เท่าเทียมกันหรือไม่เกี่ยวกับปัญหาความครอบคลุมของโครงข่ายทั้งใน
เชิงพื้นที่ และเชิงกลุ่มคน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุที่ยังไม่
สามารถเข้าถึงโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ต* เมื่อพิจารณาจากดัชนีที่
น่าจะเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด คือ Digital
Economy Ranking ซึ่งเป็นการจัดอันดับความสามารถที่จะใช้ประโยชน์
จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินธุรกิจของประเทศต่างๆ โดย
Economist Intelligence Unit (EIU) เดิมคือ e-Readiness Ranking

โดยได้มีการจัดทำเกณฑ์และน้ำหนักให้มีความสอดคล้องกับความสำคัญ
ของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน แบ่งการพิจารณาออกเป็น ๖ กลุ่ม ดังนี้

**กลุ่มที่ ๑ การเชื่อมต่อเครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐานทาง
เทคโนโลยี (Connectivity and Technology Infrastructure)** เป็นการวัดระดับ
ประสิทธิภาพการเชื่อมต่อเครือข่ายไร้สายและอินเทอร์เน็ตของภาค
ธุรกิจและประชาชนทั่วไป น้ำหนักร้อยละ ๒๐

**กลุ่มที่ ๒ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business
Environment)** เป็นการประเมินความน่าดึงดูดทางการค้าและการเป็น
แหล่งที่นำลงทุนทางด้านธุรกิจ ของแต่ละประเทศผ่านทางตัวชี้วัดจำนวน
มาก ซึ่งครอบคลุมปัจจัยต่างๆ อาทิ ความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ
เสถียรภาพทางการเมือง ระบบการจัดเก็บภาษี และนโยบายการค้า เป็น
ต้น น้ำหนักร้อยละ ๑๕

**กลุ่มที่ ๓ สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (Social
and Cultural Environment)** เป็นการวัดทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอัตราการรู้หนังสือของประชาชน ทั่วไปในประเทศ รวมถึงทักษะด้าน
เทคโนโลยีของแรงงานในประเทศ น้ำหนักร้อยละ ๑๕

**กลุ่มที่ ๔ สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย (Legal
Environment)** เป็นเกณฑ์ที่สะท้อนโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน
กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำธุรกรรม
ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในกลุ่มนี้ได้แก่ ประสิทธิภาพของโครงสร้างกฎหมาย
พื้นฐาน (Effectiveness of Traditional Legal Framework) และ

กฎหมายที่ครอบคลุมอินเทอร์เน็ต (Laws covering the Internet) เป็นต้น น้าหนักร้อยละ ๑๐

กลุ่มที่ ๕ นโยบายและวิสัยทัศน์ของรัฐบาล (Government Policy and Vision) เป็นกลุ่มที่จัดทำขึ้นใหม่ในปี ๒๐๐๗ เพื่อประเมินรัฐบาลในการกำหนดแนวทางด้านการใช้เทคโนโลยี เกณฑ์การพิจารณาในกลุ่มนี้ ได้แก่ สัดส่วนการใช้จ่ายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐบาล เมื่อเทียบกับ GDP (Government Spend on ICT as a Proportion of GDP) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านดิจิทัล (Digital Development Strategy) และกลยุทธ์ด้านรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Strategy) เป็นต้น น้าหนักร้อยละ ๑๐

กลุ่มที่ ๖ การยอมรับการใช้เทคโนโลยีของธุรกิจและผู้บริโภค (Consumer and Business Adoption) เป็นการประเมินระดับการใช้จ่ายของธุรกิจและผู้บริโภคในการเข้าถึงบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระดับการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เกณฑ์การพิจารณาในกลุ่มนี้ ได้แก่ การใช้จ่ายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริโภคต่อประชากร ๑๐๐ คน (Consumer Spending on ICT Per Capita) ระดับการพัฒนาของ e-Business (e-Business Development) และระดับของการค้าออนไลน์ (Level of Online-Commerce) น้าหนักร้อยละ ๒๕

เมื่อพิจารณาเกณฑ์ชี้วัดของปี ค.ศ. ๒๐๑๐ พบว่า ประเทศไทยยังคงค่อนข้างมีปัญหาด้านการเชื่อมต่อเครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี (Connectivity and Technology Infrastructure) โดยมีคะแนนเท่ากับ ๓.๒๐ ซึ่งเป็นคะแนนต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ชี้วัดอื่นๆ ซึ่งเป็น

เพราะปัญหาของความครอบคลุมของโครงข่าย ทั้งในเชิงพื้นที่ และเชิงกลุ่มคน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุที่ยังไม่สามารถเข้าถึงโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตได้ ขณะที่เกณฑ์ชี้วัดอื่นที่แสดงจุดอ่อนของประเทศไทย ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่มี ๔.๕๐ คะแนน และการยอมรับการใช้เทคโนโลยีของภาคธุรกิจและผู้บริโภคที่มี ๔.๑๕ คะแนน เกณฑ์ชี้วัดที่ดีที่สุด ของประเทศไทยคือสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment) ซึ่งมีคะแนนเท่ากับ ๖.๘๓ อย่างไรก็ตามการจัดอันดับ Digital Economy Ranking เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ปรับปรุงเป็นปัจจุบัน ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก อาทิ การจัดสรรคลื่นความถี่ ๒.๑ GHz. สำหรับระบบ ๓G และจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นซึ่งอาจส่งผลต่อเกณฑ์ชี้วัดบางตัวให้มีคะแนน ที่สูงขึ้นได้ จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ไม่ได้ตัดคำว่า “สังคม” (Social) ออกไป สถิติการใช้โทรศัพท์พื้นฐาน (คร่าว์เรือน) (Fixed Line Subscribers and Penetration Rate) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ มีจำนวนลดลงจากปี ๒๐๑๓ จำนวน ๖,๐๕๖,๐๐๐ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒ เหลือ ๕,๘๐๔,๐๐๐ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙ ในขณะที่สมาชิกบรอดแบนด์ (คร่าว์เรือน) (Broadband Subscribers and Penetration Rate) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ จำนวน ๔,๙๓๐,๔๑๙ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ เพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ จำนวน ๕,๓๓๖,๑๙๔ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ ผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ จำนวน ๙๒,๙๓๕ คิดเป็น ร้อยละ ๑๓๙.๒ เพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ จำนวน ๑๐๐,๒๒๖ คิดเป็นร้อยละ ๑๔๙.๖ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ จำนวน ๒๓,๐๕๗ เพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ จำนวน ๒๖,๑๔๐

การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ มีการซื้อต่ออินเทอร์เน็ตประเภท Fixed Broadband ร้อยละ ๔๕ แบบไร้สายเคลื่อนที่โทรศัพท์มือถือ ๓G ร้อยละ ๔๐.๓ ไร้สายเคลื่อนที่โทรศัพท์มือถือ ๒G, ๒.๕G ร้อยละ ๘.๙ แบบ Analogue, Modem, ISDN ร้อยละ ๓.๔ นอกจากนี้ ลักษณะและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ แบ่งลักษณะสถานที่ใช้ดังนี้ ที่บ้าน ที่พักอาศัย ร้อยละ ๖๓.๙ ใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ ๕๓.๔ ในสถานศึกษา ร้อยละ ๓๙.๖ ที่ทำงาน ร้อยละ ๓๒.๓ แบ่งตามกิจกรรมที่ใช้ได้ดังนี้ ดาวน์โหลด ดูหนัง ฟังเพลง วิทยุ ๗๙.๑ ใช้ Social Network ๗๓.๙ อ่าน e-Book ๕๑.๑ แบ่งตามความถี่ในการใช้ดังนี้ ใช้เป็นประจำ (๕ - ๗ วันใน ๑ สัปดาห์) ร้อยละ ๕๙.๖ ใช้ค่อนข้างบ่อย (๑ - ๔ วันใน ๑ สัปดาห์) ร้อยละ ๓๗.๔ ความแตกต่างระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication Technology : ICT) กับ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy : DE) คือ ICT เดิม มุ่งเน้นแต่เฉพาะอุตสาหกรรม ICT การส่งเสริมด้าน ICT ที่ผ่านมามีทำให้เกิดการใช้ ICT และใช้ ICT เป็น และมุ่งพัฒนาในอุตสาหกรรม ICT เป็นหลัก แต่ Digital Economy จะเน้นการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม ICT ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ใน ๒ ด้าน คือ ด้านความมั่นคง และด้านความมั่นคง โดยใช้ ICT เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต (เช่น สุขภาพ การศึกษา) หรือใช้ ICT เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน Digital Economy ทำหน้าที่เป็นส่วนเสริม (Additional) เพื่อสนับสนุนให้ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการทำหน้าที่ ได้ดียิ่งขึ้น

ความสำคัญของ **เศรษฐกิจดิจิทัลที่สังคมจะได้** คือ **ด้านธุรกิจ การค้า การบริการ เทคโนโลยีดิจิทัลจะเข้ามาปฏิรูป เปลี่ยนแปลง กระบวนการผลิต เปลี่ยนรูปแบบ โครงสร้าง วิธีคิด และกระบวนการทำธุรกิจ การค้า เพื่อผลิตสินค้าและบริการ ด้วยกระบวนการผลิตใหม่ หรือบริการรูปแบบใหม่ๆ เพื่อตอบสนอง ความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นสำคัญ และเพิ่มการผลิต ลดต้นทุนด้าน ระบบการจัดการส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรอย่างอื่นจากจุดต้นทาง ไปยังจุดบริโภค** ตามความต้องการของลูกค้า (Logistic) เศรษฐกิจจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่วนในด้านเศรษฐกิจชุมชน เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วย เชื่อมโยงท้องถิ่นกับตลาดโลก สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าชุมชน เรื่องภาษา จะไม่เป็นอุปสรรคทางการค้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and medium-sized enterprises : SMEs) อีกต่อไป เพราะจะมีระบบ การแปลภาษาอัตโนมัติมาช่วย นอกจากนี้ ในด้านสังคม **เทคโนโลยีดิจิทัลจะ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ให้ประชาชนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย สร้าง โอกาสให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยกกระดับคุณภาพชีวิตและสุขภาวะ เพิ่มพลังและศักยภาพชุมชน รวมถึงการขยายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และพลเมือง แต่หากต้องมีกลไกควบคุมดูแลด้านมิติของ ICT อาทิ การพนัน อาชญากรรมสื่อลามก ยาเสพติด ชุมกรรโชก หลอกหลวง และละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา อย่างไรก็ตาม มีโอกาสปฏิเสธผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น ภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนควรมีมาตรการ ป้องกัน รองรับ และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบด้านลบดังกล่าวด้วย**

จะเห็นได้ว่า ได้มีการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ไว้ ๕ ด้านด้วยกันเพื่อรองรับเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ประกอบด้วยกรอบยุทธศาสตร์เดิม ๓ กรอบ คือ

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Hard Infrastructure) แบ่งออกเป็น

๑.๑ โครงข่ายสื่อสารความเร็วสูง (National Broadband) ศูนย์ข้อมูลที่มีพื้นที่สำหรับใช้จัดวางระบบประมวลผลกลาง (Data Centers) จุดเชื่อมต่อ

๑.๒ การแลกเปลี่ยนข้อมูลอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ จากประเทศไทยไปยังศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลอินเทอร์เน็ตโลก (International Gateways) โครงข่ายส่งสัญญาณแพร่ภาพกระจายเสียงระบบดิจิทัลที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ (National Broadcast) ดาวเทียม (Satellite) การบริหารจัดการและการกำกับดูแลการใช้ความถี่วิทยุ (Radio Frequency Management)

๒. การสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Soft Infrastructure) ซึ่งแบ่งออกเป็น

๒.๑ การกำหนดมาตรฐาน (Standard) ความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และความเป็นส่วนตัว (Cyber Security and Privacy)

๒.๒ การพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อรองรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Laws)

๒.๓ บริการโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ (Critical Infrastructure Services)

๓. โครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการให้บริการ (Service Infrastructure) แบ่งออกเป็น

๓.๑ การออกแบบและปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการของรัฐโดยอาศัยข้อมูลดิจิทัล (Digital Government)

๓.๒ แพลตฟอร์มสำหรับการให้บริการเฉพาะด้านที่อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนา ซอฟต์แวร์ (Service Platforms)

๓.๓ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการจัดการโซ่อุปทาน เพื่อความสามารถในการแข่งขัน (E-Logistics)

๓.๔ นวัตกรรมบริการข้อมูล (Data Service Innovation) ซึ่งจะคล้ายกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม

กรอบยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลใหม่ ได้เพิ่ม ๒ กรอบ คือ

๑. การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Economy Promotion) แบ่งออกเป็น

- พาณิชย์ดิจิทัล (Digital Commerce)
- ผู้ประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneur)
- นวัตกรรมดิจิทัล (Digital Innovation)
- เนื้อหาดิจิทัล (Digital Content)

๒. การสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ (Digital Society)

ซึ่งแบ่งออกเป็น

- การเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย (Lifelong Learning)
- บริการสุขภาพที่ทั่วถึงและเท่าเทียม (Universal Healthcare)
- การจัดทำคลังข้อมูลและห้องสมุดดิจิทัล (Digital Archive and Library)
- การรู้เท่าทันข้อมูลและสื่อ (Media Literacy)
- การประยุกต์ใช้และบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลภายในชุมชน

(Digital City)

นางสุรางคณา วายุภาพ

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรม
ทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) :

เหตุผลที่รัฐบาลต้องดำเนินการเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา ในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำ (ต้มยำกุ้ง) ประเทศเกาหลีใต้ ได้ประสบปัญหาคล้ายกับประเทศไทย แต่ประเทศเกาหลีใต้ได้ใช้เรื่อง Digital Economy กับ Creative Economy เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาขับเคลื่อนและทำให้เกิดพลังของประเทศ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือทำอย่างไรที่จะไม่

ส่งออกเฉพาะเทคโนโลยีเท่านั้น จึงมีการส่งออกวัฒนธรรม ส่งออกภาษา ส่งเพลงภาพยนตร์ ด้วยในที่สุดประเทศเกาหลีใต้ก็ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด ประเทศไทยตั้งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมา ได้ระยะหนึ่งด้วยความคาดหวังเดียวกัน แต่ยังไม่สามารถพัฒนาได้เท่าเทียมกับ ประเทศเกาหลีใต้ได้ จึงเป็นเหตุผลที่รัฐบาลได้ทบทวนแนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยขึ้น เนื่องจาก

๑. ปัญหาเชิงโครงสร้างเกี่ยวกับตัวเลขของ e-Commerce ของคนใช้อินเทอร์เน็ต การทำธุรกิจภาพยนตร์ เพลง โฆษณาออนไลน์ เกมออนไลน์ การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Online Learning) ที่ไม่ตรงกันอย่างเป็นรูปธรรมของผู้ประกอบกิจการแต่ละบริษัท ในขณะเดียวกัน

๒. มีบางตัวเลขที่จะสะท้อนข้อเท็จจริงได้เพราะเป็นการรายงานเชิงข้อเท็จจริงมายังหน่วยงานที่กำกับดูแล (Regulator) อาทิ รายงานตัวเลขของ e-Payment ประมาณ ๘๑๔ ล้านล้าน แต่ในตัวเลขเหล่านั้น ยังมีข้อสงสัยอยู่ว่าเป็นตัวเลขการโอนเงินรายเล็กหรือรายใหญ่

๓. ประเทศไทยถูกพาดพิงจากสังคมโลกว่าเป็นประเทศที่มีความเสี่ยง ที่สูงที่สุดในโลกในด้านความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัล (Cyber Security) ในขณะที่ตัวเลขการใช้มือถือมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นประมาณ ๙๗ ล้านเลขหมาย แต่ประชากรในประเทศไทยมีจำนวน ๖๖ ล้านคน นอกจากนี้ การจัดอันดับ การประเมินความพร้อมด้านมืด (Dark Side) ของประเทศไทยมีอันดับที่ตกต่ำลงทุกปี

๔. ปัญหาทางสังคมเกี่ยวกับความรู้เท่าทันสื่อของประเทศไทยอยู่ในระดับวิกฤติ จะเห็นได้ว่า ในขณะนี้สังคมไทยมีความตื่นตัวในเรื่องข้อมูลข่าวสาร สิทธิและเสรีภาพแต่ยังมีความเชื่อเรื่อง ข่าวลือเป็นจำนวนมาก จนทำให้ขาดวิจาร์ณญาณโดยไม่เคารพสิทธิและเสรีภาพ ความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นโดยอ้างว่าเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น จึงก่อให้เกิดการขาดความสมดุลขึ้น

๕. ปัญหาเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีที่จำเป็นของผู้ด้อยโอกาส คนพิการขาดการพัฒนาอย่างจริงจังจะเห็นได้ว่าตามแนวนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น ๕ ด้าน ยังปรากฏว่ามีปัญหาอยู่ กล่าวคือ

๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ (Hard Infrastructure) ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการแยกอำนาจของการกำกับนโยบายออกจากกัน

๒) การสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Soft Infrastructure) ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานและความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัล

๓) โครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการให้บริการ (Service Infrastructure) ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ของรัฐที่ขาดการใช้งานที่หลากหลายเพียงพอ จึงทำให้ช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับรัฐมีข้อจำกัด

๔) การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Economy Promotion) ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในเรื่องของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิดที่จะทำให้สามารถเชื่อมต่อระบบออนไลน์ได้ทั้งหมดในอนาคต

๕) ปัญหาเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

๖) การสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ (Digital Society) ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของโครงสร้างทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็ว จึงจำเป็นจะต้องพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (Lifelong Learning) การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปแบบของห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) การบริหารจัดการข้อมูลที่ทำให้คนเข้าถึงและสามารถดึงกลับมาใช้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งการทำให้ผู้ด้อยโอกาสมีโอกาสที่จะเท่าเทียมกับคนอื่นได้

มุมมองของภาคประชาสังคม ขณะนี้ หน่วยงานของรัฐ ที่ดูแลปัญหาทางด้านสังคม อาทิ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรมยังมีแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ได้ไปในแนวทางเดียวกันอยู่ โดยเฉพาะปัญหาาร่วมของทางสังคม เพราะว่า **กลไกการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการผลักดันเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เป็นอย่างดี และทำให้รากฐานทางวัฒนธรรมและวิถีการใช้ชีวิตของคนไทยได้รับการคุ้มครอง**

นายดิศทัต โทตระกิตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการ กฤษฎีกา :

การพิจารณากฎหมายจะมีเทคนิคในการดูแลที่เรียกว่า “การประเมินผลกระทบเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมาย” (Regulatory Impact Assessment : RIA) **กฎหมายดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ควรจะตั้งคำถามว่า จากอนาล็อก (Analog) มาเป็นดิจิทัล (Digital) สังคมได้และเสียอะไรบ้าง** กล่าวคือ **ผลดีคือ รวดเร็วขึ้น แพร่หลายมากขึ้น พัฒนาขึ้น ผลเสีย คือ ความไม่เสมอภาค ความได้เปรียบ และความไม่มั่นคงทางความปลอดภัยของสิทธิส่วนบุคคล** จะเห็นได้ว่า จาก Analog มาสู่ Digital ประเทศไทยไม่ได้อ้างอิงกฎหมายหรือนำแนวคิดของต่างประเทศมาใช้ ในขณะที่ต่างประเทศได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายดิจิทัลล่วงหน้ากว่าประเทศไทยมานานแล้ว เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานเดิมของภาคโทรคมนาคมในประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียมกันและการขยายโครงข่ายโทรคมนาคม แม้ว่าประเทศไทยจะมีการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อจัดสรรคลื่นความถี่มานานแล้วก็ตาม การนำเอากฎหมายต่างๆ หรือเอาสภาพกฎหมายของประเทศไทยไปเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศจึงมีข้อแตกต่าง ส่วนการใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ ก็มีความแตกต่างจากประเทศอื่นเช่นเดียวกัน สิ่งต่างๆ เหล่านี้

เป็นเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะของประเทศไทย ขณะนี้ ประเทศไทยกำลังจะทำกฎหมายดิจิทัลจึงควรวางแนวทางคุ้มครองความปลอดภัยของภาครัฐ และความเป็นส่วนตัวของภาคเอกชนที่มีความเสี่ยงจากปัจจัยคุกคามต่างๆ ในระหว่างที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การแข่งขันในประชาสังคมอาเซียน จะเห็นได้ว่า **มุมมองการพิจารณากฎหมายต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ๑) โครงสร้างหรือสภาพปัญหาเฉพาะ ของประเทศ ๒) จังหวะเวลาและปัจจัยแวดล้อมที่เป็นทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยคุกคาม ๓) ลักษณะเฉพาะของกฎหมายต่างๆ ที่สร้างกลไกขึ้นมา** กฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ แบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ การจัดโครงสร้างทางด้านหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม การจัดตั้งคณะกรรมการ ในระดับนโยบายที่จะมาดูแลเรื่องสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล การจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะในเรื่องธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มส่งเสริมสิทธิ ศักยภาพในการแข่งขันอย่างแท้จริง อาทิ กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มที่ ๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความปลอดภัย ซึ่งมักจะมองว่า เป็นเรื่องที่คุณภาพความมั่นคงหรือชีวิต ส่วนบุคคล ถ้ามองในบริบทรวมอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครอง ความปลอดภัยต่างๆ ของสังคม เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ รัฐจำเป็นต้องมีเครื่องมือหรือกลไกที่เหมาะสม

ในการที่จะดำเนินการ ตามภารกิจเหล่านี้ ฉะนั้น การใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลส่วนบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางที่ผิด หากรัฐ เพิกเฉย ประชาชน ที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะไม่สามารถ คุ้มครอง เพราะฉะนั้น ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ข้อมูลส่วนบุคคล เวลาพิจารณาตรวจ ร่างกฎหมายฉบับนี้ ต้องแยกกลไกต่าง ๆ ออกมาว่า ส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความผิดในการที่ไปรुकล้าข้อมูลส่วนบุคคล ส่วน ใดที่เป็นความผิดที่เข้าไปเกี่ยวกับการทำข้อมูลส่วนรวมหรือของสังคม ส่วน ใดที่เป็นความผิดที่เข้าไปรุกรล้าหรือคุกคามข้อมูลที่เป็นความมั่นคงของ รัฐ ไม่ได้กำหนดโดยลักษณะของการกระทำแต่เพียงอย่างเดียว คณะกรรมการกฤษฎีกา จึงได้ดำเนินการจัดทำและแยกออกมาเพื่อตอบ คำถามว่า ลักษณะการกระทำความผิด การกำหนดกลไกในการเข้าไป ระวังหรือยับยั้งตลอดจนบทกำหนดโทษ ต้องแยกตามลักษณะการกระทำ ดังกล่าว

นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล
ประธานมูลนิธิเพื่ออินเทอร์เน็ตและ
วัฒนธรรมพลเมือง :

ประเด็นข้อกังวลต่างๆ ต่อร่าง
กฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่คณะรัฐมนตรี
ให้ความเห็นชอบว่า สังคมควรจะได้อะไร
จากเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ดังนี้

๑) ความเชื่อมั่น เนื่องจากทุกวันนี้ชีวิตของประชาชนทุกคนล้วนเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม หรือจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไม่ก็ตาม อาทิ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ได้ทำการบันทึกไว้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีอัตราการใช้สื่อสังคมสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก และมีความตื่นตัวในเรื่องนี้สูงขณะเดียวกัน กลไกทางด้านนโยบายและความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดอยู่ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่เก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นจำนวนมากๆ นี้ควรจะเชื่อมั่นได้ว่ารัฐจะไม่นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ทำอะไรที่ไม่ผ่านความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลนั้น และจะต้องเชื่อมั่นได้ว่า ผู้ประกอบการจะคุ้มครองข้อมูลเหล่านั้นด้วย อีกทั้งเครือข่ายสารสนเทศจะต้องมีความปลอดภัยด้วยทั้งความเป็นส่วนตัว (Privacy) และด้านความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัล (Cyber Security) ด้วย

๒) ทางเลือกในการใช้บริการต่างๆ มากขึ้น รวมทั้งมีทางเลือกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มาขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพราะว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนได้โดยที่มีต้นทุนต่ำ

๓) รัฐที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ในการปรับโฉมรัฐบาล ไปสู่รูปแบบดิจิทัล สิ่งที่ต้องทำไปพร้อมกันคือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ตั้งแต่แรก (By Default) และอยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้โดยไม่ต้องรอให้ประชาชนไปขอรับข้อมูลจากภาครัฐ

๔) สังคมเปิด (Open Society) แม้ว่าในสังคมออนไลน์จะมีเรื่องที่ไม่เป็นสาระอยู่มากมาย อาทิ ข่าวลือ การใส่ร้าย การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ แต่รัฐจะต้องช่วยสร้างสังคมที่เปิดต่อการแสดงความคิดเห็นด้านต่างๆ เพราะฉะนั้น จะทำอย่างไรที่จะ**ทำให้สังคมในโลกออนไลน์เป็นสังคมที่เอื้อต่อการสร้างความอดทนอดกลั้นต่อการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ**

องค์ การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development – OECD) ได้จัดทำรายงานในปี ๒๐๐๓ ได้ให้คำแนะนำว่า รัฐต่าง ๆ ควรทำอย่างไรเพื่อจะพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ดังนี้

๑) รัฐต้องเสริมสร้างให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งการแข่งขันเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เพราะเศรษฐกิจดิจิทัลมีความพิเศษตรงที่มีต้นทุนต่ำและเอื้อผู้ประกอบการรายใหม่ให้สามารถเข้ามาในตลาดได้ นอกจากนี้รัฐต้องต่อต้านการผูกขาดเนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการผูกขาดของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ

๒) รัฐต้องวางตัวเป็นกลางทางเทคโนโลยี ไม่ไปกำหนดหรือบังคับให้ใช้เทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่ง แต่ต้องปล่อยให้เอกชนเป็นผู้นำ

๓) รัฐต้องกระจายประโยชน์ของเทคโนโลยีไปยังคนทุกกลุ่มของสังคม หรือเรียกได้ว่าเป็นการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี

๔) รัฐต้องพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลข่าวสาร และสร้างความเชื่อมั่น เพราะผู้เจาะระบบข้อมูลข่าวสารโดยส่วนมากจะอาศัยอยู่ในต่างประเทศ ดังนั้น หน้าที่ของรัฐจึงไม่ใช่การติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด แต่ควรสร้างระบบป้องกันที่ปลอดภัย โดยเน้นไปที่การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย สร้างการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างรัฐและเอกชนเพื่อรับมือกับภัยคุกคามอย่างทันท่วงที รวมทั้งต้องสร้างมาตรฐานข้ามพรมแดนร่วมกัน

การประชุมเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum ๒๐๑๔) ได้มีการจัดทำรายงานสรุปแนวโน้มเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งระบุว่า

- รัฐควรต้องเปลี่ยนวิธีคิดและควรวางบทบาทของตนอย่างไร เพื่อตามให้ทันพัฒนาการของเศรษฐกิจดิจิทัล

- เดิม รัฐมองว่าเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นเรื่องของไตรมาสแรกๆ ดังนั้น เมื่อมีการออกกฎหมายจึงจะเน้นไปที่ด้านไตรมาสแรกๆ และไปกำหนดคำนิยามว่าต้องใช้เทคโนโลยีอะไร ในขณะที่เทคโนโลยีได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปกว่านั้นแล้ว

- รัฐไม่ควรกำหนดการใช้เทคโนโลยีแต่ควรให้ตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนมากกว่า อีกทั้งโดยส่วนมากรัฐจะใช้วิธีการกำกับอย่างเคร่งครัดโดยวิธีป้องกันและปราบปราม

- ปัจจุบันสังคมโลกได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ภาคเอกชนเริ่มเข้ามามีบทบาทที่สูงขึ้น รัฐจึงควรเปลี่ยนจากการเป็นผู้นำมาเป็นผู้ให้การสนับสนุนและวางมาตรฐานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และแทนที่รัฐจะติดตามหาผู้กระทำผิดหรือหาวิธีลงโทษซึ่งสะท้อนออกมาในรูปขอการออกกฎหมายบนฐานความผิด

- รัฐควรกำหนดเพียงหลักการสั้น ๆ ไว้ในกฎหมาย อาทิ กำหนดหลักการว่า บริษัทต้องขอความยินยอมของเจ้าของข้อมูลก่อนทำการเก็บข้อมูล และรัฐมีหน้าที่เพียงให้ความดูแลว่าบริษัท ได้ทำตามหลักการดังกล่าวหรือไม่เท่านั้น

- ประเด็นธรรมาภิบาล กฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ นี้ไม่ควร มีธรรมาภิบาลด้อยไปกว่าพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ผ่านการมีส่วนร่วม จากหลายฝ่าย นอกจากนี้กฎหมายไม่ใช่เครื่องมือเดียวในการกำกับดูแลอินเทอร์เน็ต แต่ประกอบไปด้วยทั้งกฎหมาย บรรทัดฐานทางสังคม ตลาด และเทคโนโลยี

เปิดเวทีรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

ประเด็นข้อซักถามและข้อสังเกตของผู้เข้าร่วมสัมมนา :

๑. คำว่า “ดิจิทัล” ในทางการแพทย์แปลว่า “นิ้ว” ไม่ได้แปลว่า “ตัวเลข” เพราะฉะนั้น จึงอาจทำให้เกิดความสับสนกับประชาชนได้ ถ้าไม่ใช่คำว่า “ดิจิทัล” จะใช้คำอื่นแทนได้หรือไม่

๒. หลังจากที่มีการออกกฎหมายหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแล้วจะมีกลไกอะไรบ้างที่จะมากำหนดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจกับสังคม ความมั่นคงปลอดภัยกับความเป็นส่วนตัว และความสมดุลระหว่างเสรีภาพกับความรับผิดชอบ

๓. ภาคประชาสังคมมองอย่างไรกับการเข้ามามีส่วนร่วม
เมื่อมีการปรับตัวเข้าสู่ยุคที่มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจโดยชัดเจน

๔. เมื่อภาครัฐมีความจำเป็นจะต้องออกกฎหมายดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) การแสดงความคิดเห็น
ของประชาชนในสังคมต่อกฎหมายดังกล่าวสามารถทำในช่องทางใดได้บ้าง

๕. เจตนารมณ์ของกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคมจึงขัดต่อเจตนารมณ์เดิมของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจาย
เสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ
(Universal Service Obligation : USO) ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อลด
ความเหลื่อมล้ำในกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมและกลับกลายมาเป็นการให้
ความช่วยเหลือแก่เอกชนแทนได้อย่างไร

๖. การกำหนดให้ใช้วิธีการอื่นแทนวิธีการประมูลการจัดสรร
คลื่นความถี่จะมีวิธีการอย่างไรบ้าง

๗. โครงสร้างคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ
และสังคม ในส่วนของคณะกรรมการโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ
(Hard Infrastructure) ทำไม่จึงแตกต่างกับ กสทช. เนื่องจาก กสทช. ดูแล
และรับผิดชอบในโครงข่ายทั้งหมดที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ
ของประเทศอยู่แล้ว

วิทยากรตอบประเด็นข้อซักถาม และแสดงทัศนะต่อมุมมองความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา :

๑. การใช้คำว่า “ดิจิทัล” เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคดิจิทัลเป็นพื้นฐานแล้วหากประเทศไทยไม่ใช่คำดังกล่าวอาจจะตามกระแสสังคมโลกไม่ทัน อีกทั้ง หากมองข้อได้เปรียบของดิจิทัลแล้วจะเห็นได้ว่าสามารถดูย้อนหลังได้ตลอดเวลา เมื่อไหร่ก็ได้ ดูได้หลายคน ดูภาพเคลื่อนไหวได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทที่นำไปใช้

๒. กลไกควบคุมและกำกับความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจกับสังคม ความมั่นคงปลอดภัยกับความเป็นส่วนตัว และความสมดุลระหว่างเสรีภาพกับความรับผิดชอบ ประกอบด้วย ๔ เรื่อง คือ ๑. ระบบกฎหมาย ๒. กลไกตลาด ๓. บรรทัดฐานธรรมเนียมปฏิบัติ ในสังคม ๔. เทคโนโลยี โดยรัฐสามารถนำกลไกดังกล่าวมาสนับสนุนเพื่อที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส **หากรัฐไปกำหนดการใช้เทคโนโลยี อาจเป็นการปิดกั้นนวัตกรรมใหม่ๆ และถือว่าเป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดขึ้นมาก็ดักคู่แข่งทางการค้าได้ จนขาดความเป็นกลางทางเน็ต (Net neutrality) กล่าวคือ หลักการที่ระบุว่าผู้ให้บริการเครือข่ายรวมถึงรัฐบาลจะต้องจัดการกับข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติภายใต้กฎเกณฑ์พิเศษใดๆ** เช่น จะต้องไม่สนใจว่าข้อมูลเป็นของผู้ใช้คนใด เนื้อหา เป็นอย่างไร มาจากเว็บไซต์ใด หรือทำงานบนโปรแกรมประยุกต์ใด เป็นต้น ซึ่งในหลายๆ ประเทศก็ได้้นำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต

๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะเปิดเวทีรับฟังข้อมูลด้วยตัวเองหลังจากที่ได้รับฟังองค์กรอื่นๆ ที่มาชี้แจงกฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานภาครัฐ หลังจากนั้น จะพยายามเปิดช่องทางทาง เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้บุคคลทั่วไปสามารถเสนอความคิดเห็นต่างๆ ได้ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาแก้ไข แต่วิธีการดังกล่าวในสภาพปัจจุบันมีแผนการออกกฎหมายค่อนข้างกระชั้นชิดจึงใช้การรับฟังความคิดเห็นรวม เพื่อรวบรวมประเด็นข้อมูลแทนเพื่อความรวดเร็ว และหลังจากนั้นจะมีการจัดเวทีรวบรวม ความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่ง หรือบุคคลทั่วไปอาจเขียนข้อคิดเห็น และส่งมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้

๔. ประเด็นกองทุนเป็นประเด็นข้อกังวลหนึ่ง ร่างแรกดูเหมือนว่าเป็นกฎหมายความมั่นคงดิจิทัลมากกว่าข้อสังเกตร่างแรกกองทุนจะหายไป แล้วจะมีกองทุนใหม่เข้ามาเป็นกองทุนดิจิทัล ซึ่งเจตนาารมณ์ต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยบัญญัติไว้ตั้งแต่บรรทัดแรกเลยว่าเพื่อนำไปสนับสนุนเอกชนคล้ายๆ กับเป็นทุนดำเนินงาน และยังไม่เห็นเนื้อหาของอื่นของร่างกฎหมายชุดแรกว่าจะช่วยนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียมมากขึ้น อีกทั้ง คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาเรื่ององค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ เรื่องการประมูล เรื่องกองทุนต่างๆ เป็นที่ยุติในส่วนของกรรมการแล้ว ขณะนี้ จะไม่ใช้การตัดเงินกองทุนทั้งหมดที่อยู่ที่ กสทช. มาแต่กำหนดให้แบ่งเงินบางส่วนที่มีความเหมาะสมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติมาพัฒนาในเรื่องนี้ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า กองทุนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ยังมีภารกิจที่ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายต่างๆ และภารกิจเหล่านั้นยังไม่ได้

สิ้นสุดลง เพราะฉะนั้น หลักการเดิมในร่างกฎหมายฉบับแรกที่เสนอมายัง คณะกรรมการกฤษฎีกานั้นในปัจจุบันได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปแล้ว

๖. การจัดสรรคลื่นความถี่ยังคงใช้วิธีการประมูลอยู่ แต่ต้องเป็นวิธีการประมูลที่ไม่ได้ตัดสิทธิในเรื่องจำนวนเงินแต่เพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น ก็จะคงหลักการวิธีการประมูลไว้เฉพาะกรณีที่เป็น การใช้คลื่นความถี่เชิงพาณิชย์หรือเชิงธุรกิจเท่านั้น ซึ่งเป็นหลักการที่ได้มีการแก้ไขหรือกำหนดเปลี่ยนแปลงใหม่ ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ กสทช. ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกบทบาทของรัฐ ฝ่ายนโยบาย ฝ่ายกำกับ ฝ่ายบริการออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการกำกับตลาดการแข่งขันเพื่อให้มีผู้เล่นรายใหม่เข้ามามากขึ้น ถ้ามีผู้แข่งขันจำนวนน้อย โอกาสที่ประชาชนจะ ได้ประโยชน์ก็จะลดลง

๗. โครงสร้างคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (National Digital Economy Committee) จะประกอบด้วยคณะกรรมการ เฉพาะ ๕ ด้าน ในส่วนของคณะกรรมการโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (Hard Infrastructure Committee) กับคณะกรรมการ กสทช. นั้น ในส่วนของคณะกรรมการ กสทช. ยังคงมีอยู่และมีหน้าที่ดูแลเรื่องจัดสรรคลื่นความถี่ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพแต่อยู่ภายใต้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะแตกต่างจากคณะกรรมการ กสทช. เดิมซึ่งเป็นผู้กำกับดูแล เพราะฉะนั้น คณะกรรมการโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพจะมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลต่อไปจนถึงเป้าหมายการครอบคลุมทุกพื้นที่ การมีขนาดที่พอเพียงกับการใช้งาน

มีเสถียรภาพที่มั่นคง ในราคาที่เหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การต่อยอดกิจกรรมการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีประสิทธิภาพสูงสุดรัฐจะเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้โครงข่ายการสื่อสารครอบคลุมทั่วประเทศในระดับหมู่บ้านมีขนาดเพียงพอต่อการใช้งาน มีเสถียรภาพในราคาที่เหมาะสมทำให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารหรือบรอดแบนด์ความเร็วสูงมากที่มีเสถียรภาพและมีราคาถูก (ร่วมกับจุดแข็งอื่นๆ ของประเทศเช่น ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศที่มีเสถียรภาพระบบตลาดที่ค่อนข้างเสรีสำหรับนักลงทุนต่างชาติที่ตั้งของประเทศไทยที่อยู่ใจกลางภูมิภาค และแรงงานทักษะสูงของประเทศที่มีคุณภาพ) พร้อมให้บริการสำหรับธุรกิจต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยทั้งในธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเอง (เช่นการมาตั้งศูนย์ข้อมูล (data center) การให้บริการการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) การมาร่วมทุนในธุรกิจโทรคมนาคม และซอฟต์แวร์แอปพลิเคชัน ฯลฯ) หรือธุรกิจอื่น ๆ ที่ใช้ประโยชน์จากการสื่อสารที่มีคุณภาพในการเชื่อมต่อกับโลก

ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา :

๑. หากดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมสามารถเข้าถึงบริการได้โดยเท่าเทียมกัน (Equal Access) และมีคุณภาพเท่าเทียมกัน (Equal Quality) และเข้าสู่สังคมอย่างมีเหตุมีผล จะทำให้สังคมของแต่ละคนมีคุณภาพดีขึ้น

๒. หากเลือกใช้คำว่า “ดิจิทัล” เห็นควรที่จะมีการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อที่จะให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในรูปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันได้ รวมทั้งเพิ่มมิติการเรียนรู้และรณรงค์ให้เด็กเข้ามาใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น

๓. จุดอ่อนของ “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม : สังคมได้อะไร?” คือ ประชาชนโดยทั่วไป อาทิ ผู้ด้อยโอกาส เด็กปฐมวัย เยาวชน ผู้สูงอายุ คนที่อยู่ต่างจังหวัด ประชาชนทั่วไป ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล จึงเห็น ควรสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจในการที่จะเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว อีกทั้งเห็นควรเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ปัญหาสำคัญคือ เมื่อมีการรับข้อมูลมาซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ได้กรองยอมทำให้ขาดความรู้เท่าทันต่อข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น จึงควรสร้างความรู้เท่าทันคิด ตรวจสอบ ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย

๔. ปัจจุบันพบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านเด็กและเยาวชนอยู่ เพราะแต่ละหน่วยงานแยกเก็บข้อมูลและไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลไว้ จึงเห็นควรจัดให้มีบริการดังกล่าวเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นด้วย

๕. องค์ประกอบของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเห็นควรกำหนดให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในอัตราส่วนที่มากขึ้น โดยแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความสามารถ เป็นที่ประจักษ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจ ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ

สรุปประเด็นการสัมมนา

นายมนเทียร บุญตัน รองประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมฯ คนที่หนึ่ง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้กล่าวสรุป ประเด็นการสัมมนา :

การสัมมนาในวันนี้ถือเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าจะทำอย่างไรให้กฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้มีมิติทางสังคม โดยเฉพาะการทำให้ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งขึ้น เพื่อรักษาสิทธิและเสรีภาพ ในขณะเดียวกันต้องมีความรับผิดชอบ ต้องจะเน้นเรื่องการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมซึ่งสามารถกำหนดโดยใช้มาตรฐานเทคโนโลยีได้ ถ้าไม่สามารถกำหนดมาตรฐานเทคโนโลยีได้ เลยก็น่าจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง แต่รายละเอียด ไม่อาจจะกำหนดไว้ในกฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยที่สุด กฎหมายสามารถอ้างอิงถึงมาตรฐานที่กำหนดในระดับสากลหรือแม้กระทั่ง

มาตรฐานของหน่วยงานที่กำหนดไว้ อาทิ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) หรือ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งเริ่มมีการรับรองแล้ว หรืออาจจะส่งเสริมให้ภาคเอกชนรวมตัวกันและก็กำหนดมาตรฐานร่วมกันแล้วรัฐเข้าไปร่วมด้วยก็ได้ ก็จะทำให้การเข้าถึงไม่มีการเหลื่อมล้ำจนเกินไป

คณะกรรมการกิจการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะได้ติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง และคิดว่าบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคมจะมีเพิ่มมากขึ้น ข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเรื่องความอ่อนแอของสังคมไทย การเป็นเหยื่อของเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นมิตร การรู้เท่าทัน ความไม่เท่าเทียม การไม่เข้าถึง และการที่ภาครัฐเข้ามาควบคุมมากกว่าเข้ามาส่งเสริม นั้น สิ่งเหล่านี้จะได้ถูกนำไปพิจารณาศึกษาและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อที่จะเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์รัช	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บุญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายแถมสิน รัตนพันธ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลตรี จารึก อารีราชการัญย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นางกาญจนารัตน์ สิวโรจน์	กรรมการ
๑๑. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ชีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๓. นายปรีชา วัชรภักย์	กรรมการ
๑๔. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม	กรรมการ
๑๕. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๖. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๗. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๘. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๑๙. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๐. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๑. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขานุการคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางกীরณา สุมาวงศ์
๒. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม
๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข
๕. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล
๖. ดร. อธิติพล ปรีดีประสงค์
๗. ดร. เฉลิมชัย ยอดมาลัย
๘. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิรินทร์
๙. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
๑๐. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์
๑๑. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล
๑๒. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์
๑๓. นางอาทิตยา นรารวัชร
๑๔. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน
๑๕. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์
๑๖. นางสาวฐาปนีย์ สุขสำราญ
๑๗. นางธนัทธร์ นิธิธีรพัชร
๑๘. นายนิติ ถาวรวัฒนชัย
๑๙. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
๒๐. นางรัตนา ตฤชณารังสี
๒๑. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา

- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการธิการ

๑. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๒. นางจันทิรา กิตติฐิติกุล
๓. นางผาณิต พูนศิริวงศ์
๔. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๕. นายวงศ์พันธ์ ฌัณนัยพัต
๖. นางระรินทิพย์ ศิโรรัตน์
๗. ดร. สมบูรณ์ วรार्หับันชุกรวิทย์
๘. นาวาตรี สมพล มหาสิงห์
๙. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสุตร
๑๐. นางสุนทรี พัวเวส
๑๑. นายสุรวัฒน์ ชมพูพงษ์
๑๒. นายอโนทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๓. นายอภิชาติ คัมภีรศาสตร์
๑๔. พลโท อัครชัย จันทระโตษะ
๑๕. พลอากาศตรี อิทธิพร คณะเจริญ
๑๖. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

รายชื่อคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๑. คุณหญิงทรงสุฑา ยอดมณี ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลเอก อรุณ สมตน์ รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ อนุกรรมการ
๖. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา อนุกรรมการ
๗. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง อนุกรรมการ
๘. นาวาตรี สมพล มหาสิงห์ อนุกรรมการ
๙. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์ อนุกรรมการ
๑๐. นายอิทธิพล ปรีดีประสงค์ อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายแถมสิน รัตนพันธ์ ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. รศ. จินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. พลโท อัครชัย จันทโรตยะ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. ดร. สมบูรณ์ วรার্থบัณฑิตวิทย์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ดร. พรพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. รศ.ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางนฤมล ล้อมทอง ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายเศรษฐา ศิระฉายา ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๒๔. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์

๒๕. นายวงศ์พันธ์ ญั่นยพัต

๒๖. นางรัตนา ตฤษณรังสี

๒๗. นายนิติ ถาวรณชัย

๒๘. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์

๒๙. นางฉัตร เหมะจันทร์

๓๐. นางทิพยา กิตติขจร

๓๑. นางธันท์ธร นิธิธีรพัชร

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

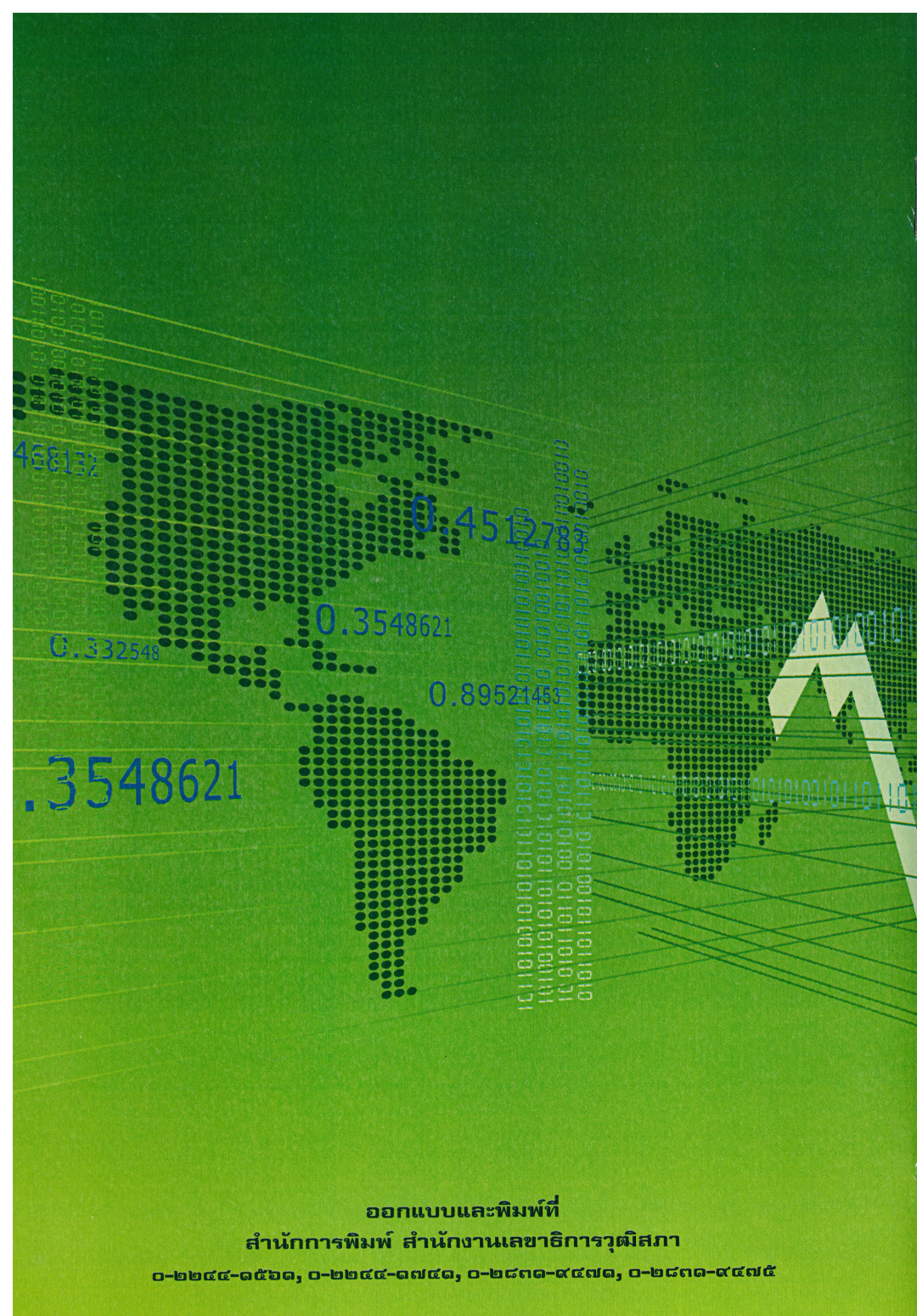
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรวัฒน์ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	อนุกรรมการ
๕. นางสุทธินี เมธีประภา	อนุกรรมการ
๖. ดร. สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. พลตรี วีระศักดิ์ นาหะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางกีระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุรวัฒน์ ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิเยร บุญตัน ประธานคณะกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. แพทย์หญิงวิชรา รั้วไพบูลย์ อนุกรรมการ
๕. นางอาทิตยา นรารวัชร อนุกรรมการ
๖. นายธีรยุทธ สุขคนวิท อนุกรรมการ
๗. นายต่อพงศ์ เสลานนท์ อนุกรรมการ
๘. นายวิฑูต บุณนาค อนุกรรมการ
๙. นางสาววันทนีย์ พันธชาติ อนุกรรมการ
๑๐. นางพวงแก้ว กิจธรรม อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นางเบญจา ชลธารันนท์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๔. นางนภา เศรษฐกร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๕. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๖. นางพิมพ์า ขจรธรรม ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๘. นายอนุชา รัตนสินธุ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๙. นายสุพล บริสุทธิ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ออกแบบและพิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๐-๒๒๔๔-๑๕๖๑, ๐-๒๒๔๔-๑๗๔๑, ๐-๒๘๓๑-๔๔๗๑, ๐-๒๘๓๑-๔๔๗๕